

2011-11-10
Dnr 43-2011:2110

Kävlinge kommun

Beslut för fritidshem

---

efter tillsyn av fritidshemmen
i Kävlinge kommun

Tillsyn av fritidshem

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kävlinge kommun under hösten 2011. Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö. Tillsynen av fritidshemmen genomfördes mellan den 11 och 13 oktober 2011.

Efter Skolinspektionens regelbundna tillsyn av fritidshemmen år 2009 har Kävlinge kommun arbetat aktivt med att åtgärda de påtalade bristerna. Vid denna tillsyn är flertalet brister till största del åtgärdade. Det som fortfarande kvarstår att utveckla är kvalitetsarbetet utifrån fritidshemmens specifika verksamhet på eftermiddagarna och att tydliggöra fritidshemmens måluppfyllelse i kommunens och skolornas dokumentation. Likaså kvarstår att konkreta åtgärder riktade mot fritidshemmen för att motverka kränkande behandling, inte framgår tydligt i planerna mot kränkande behandling. Det framkommer också i tillsynen att det finns en variation mellan de olika fritidshemmen när det gäller vilka förutsättningar som föreligger för att bedriva verksamheten. Exempelvis varierar antal barn per årsarbetare, tid och förutsättningar för att planera verksamheten, lokalernas ändamålsenlighet och i vilken mån stöd ges till de barn som behöver det. Därför måste Kävlinge kommun ytterligare förbättra uppföljning och utvärdering av verksamheten för att säkerställa en likvärdig utbildning i fritidshemmen.

Rektorerna visar sig engagerade i fritidshemmens verksamhet, erbjuder personalen kompetensutveckling kopplad till fritidshemmens nationella uppdrag och tar sitt ansvar för att utveckla utbildningen och det pedagogiska innehållet. Utifrån intervjuerna med personalrepresentanterna framstår personalen som pedagogiskt medveten och att fritidshemmen har en verksamhet som stimulerar barnens utveckling och lärande. Fler-talet fritidshem förefaller erbjuda barnen en varierad verksamhet som är anpassad efter barnens ålder, intressen, erfarenheter och tänkande.

Intervjuerna med politiker, förvaltning, rektorer och personalrepresentanter visar på att kommunen numera gör, både på kommun- och verksamhetsnivå, riskbedömningar och konsekvensanalyser vid förändringar i verksamheten som kan tänkas påverka kvaliteten i den pedagogiska verksamheten och i omsorgen. Det är angeläget att kommunen fortsätter dessa analyser för att säkerställa att barngruppernas sammansättning och storlek inte äventyrar en god omsorg och meningsfull fritid.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen i Kävlinge kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning och verksamhet de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kävlinge kommun att vidta nedanstående åtgärder.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen vid fritidshemmen

Huvudmannen och rektorerna följer inte upp, utvecklar och dokumenterar utifrån fritidshemmens specifika uppdrag.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen vid fritidshemmen.

I detta ingår att:

- Huvudmannen och rektorerna ska se till att fritidshemmens specifika uppdrag följs upp och dokumenteras i syfte att utveckla verksamheten (4 kap. 3-7 §§ skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat en mindre allvarlig brist som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska Kävlinge kommun vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Trygghet och en god miljö i övrigt

Kommunen och rektorerna ser inte till att det för fritidshemmen finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 6, 8 §§ skollagen).

Kävlinge kommun har ansvar för att fritidshemmens brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Kävlinge kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Inget annat har framkommit än att Kävlinge kommun till stor del erbjuder en verksamhet i fritidshemmen som är i överensstämmelse med författningarnas krav. Verksamheten i fritidshemmen kompletterar skolan både tids- och innehållsmässigt och förenar en god omsorg och en god pedagogik. Dock framkommer i intervjuer med personal- och föräldrarepresentanter att det kan variera något mellan de olika fritidshemmen. Rektorer och personalrepresentanterna visar också god kännedom om fritidshemmens nationella uppdrag och menar att de planerar arbetet i fritidshemmen utifrån de nationella målen. Vidare uppger de att de utgår från barnens mognad, behov, intressen och erfarenheter och ser lek och skapande arbete som viktiga inslag i det pedagogiska arbetet.

I intervjuerna med personalrepresentanter och rektorer framkommer att fritidshemmen arbetar aktivt och systematiskt med det förebyggande värdegrundsarbetet. Med något undantag uppger föräldrarepresentanterna som Skolinspektionen intervjuade att de är nöjda med verksamheten och att det känns tryggt och säkert att lämna sina barn i fritidshemmen. Personalrepresentanterna beskriver också hur barnen ges möjlighet att påverka och utöva inflytande över verksamhetens planering och genomförande.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen vid fritidshemmen

Bedömning:

Huvudmannen och rektorerna följer inte upp, utvecklar och dokumenterar utifrån fritidshemmens specifika uppdrag.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, dokumentera och utveckla utbildningen. Detta ska också genomföras på skolenhetsnivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen som finns i skollag och andra föreskrifter uppfylls.

I intervjuerna med såväl personalrepresentanter, rektorer och förvaltning framkommer att fritidshemmen ingår i kommunens och skolenheternas systematiska kvalitetsarbete. Fritidshemmen följer upp och utvärderar sin verksamhet i förhållande till de nationella målen men resultaten vägs samman med skolans och förskoleklassens resultat i skolenheternas dokumentation. Detta medför att en tydlig bild av fritidshemmens måluppfyllelse utifrån den specifika verksamhet som bedrivs utanför skoltid följaktligen inte redovisas. Det är viktigt att påpeka att detta inte innebär att skolans och fritidshemmens verksamheter ska särskiljas i det vardagliga arbetet utan en samverkan ska ske.

Skola och fritidshem ska som det nationella uppdraget anger utgöra en helhet för elever och barn men tiden utanför skoltid måste också följas upp och utvärderas för att rektorn ska kunna veta vilka åtgärder som behöver vidtas för att utveckla verksamheten.

Kävlinge kommun fördelar riktade resurser till fritidshemmen och övriga verksamheter som ingår i rektorernas ansvarsområde. Rektorerna har möjlighet att inom sin budgetram omfördela resurserna mellan de olika verksamheterna. Det framkommer i intervjuerna både med personalrepresentanter och rektorer att det kan förekomma att en del av resurserna som är avsedda för fritidshemmens verksamhet används till annan verksamhet exempelvis till grundskolan. Skolinspektionen kan konstatera att det finns en variation i fritidshemmens förutsättningar för att kunna erbjuda omsorg och pedagogisk verksamhet med god kvalitet. Exempel på vad som kan variera i förutsättningarna som förs fram i intervjuerna är antal barn per årsarbetare, fritidspedagogernas förutsättningar och tid för att planera och genomföra verksamheten, lokalernas ändamålsenlighet och i vilken mån stöd utanför skoltid erbjuds till de barn som behöver det.

Det är viktigt att Kävlinge kommun ser till att det även bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, såväl på kommunnivå som på skolenhetsnivå, i förhållande till fritidshemmens specifika uppdrag. Vidare att fritidshemmens möjligheter och förutsättningar att bedriva en god omsorg och pedagogisk verksamhet följs upp för att säkerställa en likvärdig utbildning i kommunens fritidshem.

Författning:

4 kap. 3-7 §§ skollagen

Anmärkning:

Bedömningsområde: Trygghet och en god miljö i övrigt

Bedömning:

Kommunen och rektorerna ser inte till att det för fritidshemmen finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 6, 8 §§ skollagen).

Motivering:

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. En plan ska upprättas med en översikt över åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Av dokumentstudier och i intervjuer framkommer att fritidshemmen arbetar aktivt med värdegrundsuppdraget och för att förebygga och förhindra kränkande behand-

2011-11-10

6 (8)

Dnr 43-2011:2110

ling. Däremot görs ingen kartläggning utifrån den specifika verksamhet som bedrivs i fritidshemmen på eftermiddagen efter skoltid. Det åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling som finns i skolornas planer mot kränkande behandling gäller således även för fritidshemmen.

Kommunen och rektorerna ska, utifrån fritidshemmens specifika verksamhet utanför skoltid, se till att det i planerna mot kränkande behandling ingår vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Författning:

6 kap. 6 § skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av

I Kävlinge kommun bedrivs skolbarnsomsorgen i form av fritidshem för barn i åldern 6 – 9 år och så kallade fritidsklubbar för barn i åldern 9 – 12 år. Verksamheten integreras med skolans verksamhet och fritidshemmens och fritidsklubbarnas lokaler finns i skolorna eller i direkt närhet till skolorna. Enligt kommunens uppgift 2011-11-02 är antalet inskrivna barn i fritidshem och fritidsklubbar 1597 och barn i enskilda fritidshem uppgår till 315.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Ebba Svartz
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Alla beslut kompletteras med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen. Dessa ges också möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).